КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МАДАНИЯТ, МААЛЫМАТ ЖАНА ЖАШТАР САЯСАТЫ МИНИСТРЛИГИ

Б. БЕЙШЕНАЛИЕВА АТЫНДАГЫ КЫРГЫЗ УЛУТТУК МАДАНИЯТ ЖАНА ИСКУССТВО УНИВЕРСИТЕТИ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЮСТИЦИЯ МИНИСТРЛИГИ
ЧҮЙ-БИШКЕК ЮСТИЦИЯ БАШКАРМАЛЫГЫ
ЮРИДИКАЛЫК ЖАК МАМЛЕКЕТТИК КАЙРА КАТТООДОН
20 25 ж. "11" 07 ӨТКӨРҮЛДҮ
№ 6183-4 КУБОЛУК
Алгачкы каттоодон өткөн күнү 20 ж. "..."
МИНИСТЕРСТВО ЮСТИЦИИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
ЧУЙ-БИШКЕКСКОЕ ГОРОДСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ ЮСТИЦИИ
ПРОИЗВЕДЕНА ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПЕРЕРЕГИСТРАЦИЯ ЮРИДИЧЕСКОГО ЛИЦА
"11" 07 25 г.
СВИДЕТЕЛЬСТВО № 6183-4
Дата первичной регистрации "..." 20 г.

Кыргыз Республикасынын
Маданият, маалымат жана
жаштар саясаты
министрлигинин
" 01 " 04 2025-ж.
№ 425 буйругу менен
бекитилди

Б. Бейшеналиева атындагы Кыргыз улуттук маданият жана искусство университетинин

УСТАВЫ

Бишкек-2025

I. Жалпы жоболор

1.1. Бүбүсара Бейшеналиева атындагы Кыргыз улуттук маданият жана искусство университети (мындан ары «Университет») – Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жогорку окуу жайы болуп эсептелет. Университеттин «улуттук» статусу жөнүндө 2025-жылдын 22-мартындагы Кыргыз Республикасынын Президентинин №96 Жарлыгы менен ыйгарылган. Ушул баскычтан тартып, Бүбүсара Бейшеналиева атындагы Кыргыз мамлекеттик маданият жана искусство университетинин укук улантуучусу болуп саналат.
1.2. Университеттин тарыхый негизи 1967-жылга таандык. Алгач Кыргыз мамлекеттик искусство институту катары Кыргыз ССР Министрлер Советинин 1967-жылдын 12-августундагы №7771 токтому менен расмий түрдө негизделген.

1.3. 1974-жылдын 28-январында Кыргыз ССР Министрлер Советинин №21 токтому менен институтка СССР эл артисти Бүбүсара Бейшеналиеванын ысмы ыйгарылган.

1.4. 1993-жылы Б. Бейшеналиева атындагы Кыргыз мамлекеттик искусство институтунун курамынан К. Молдобасанов атындагы Кыргыз улуттук консерваториясы өзүнчө окуу жай катары бөлүнүп чыккан.

1.5. 2013-жылдын 28-августундагы Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн №470 токтому менен окуу жай жайы Б. Бейшеналиева атындагы Кыргыз мамлекеттик маданият жана искусство университети деп өзгөртүлгөн.

1.6. 2025-жылдын 22-мартындагы Кыргыз Республикасынын Президентинин №96 Жарлыгына ылайык, Бүбүсара Бейшеналиева атындагы Кыргыз мамлекеттик маданият жана искусство университетине «улуттук» статус ыйгарылып, анын жаңы аталышы «Бүбүсара Бейшеналиева атындагы Кыргыз улуттук маданият жана искусство университети» деп аталды.

1.7. Университетти негиздөөчүсү - Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жана анын атынан маданият, маалымат жана жаштар саясаты боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган. Университеттин мамлекеттик башкаруу органы - Кыргыз Республикасынын маданият, маалымат жана жаштар саясаты боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган (мындан ары “Негиздөөчү”)

1.8. Университет - бул мамлекеттик жогорку кесиптик билим берүү мекемеси, жогорку, орто, аспирантура жана кошумча кесиптик билим берүү, ошондой эле маданият жана искусство тармагындагы кеңири багыттар боюнча орто билим берүү менен алектенген билим берүү, илимий-изилдөө, маданий-ағартуу жана башка ишмердүүлүктү жүзөгө ашырат..

1.10. Университет – Кыргыз Республикасынын элдеринин маданий мурасынын объекти, билим, илим жана маданияттын ири борбору, окутуучулардын, илимий кызматкерлердин жана студенттердин чыгармачыл коому.

1.11. Университет өз ишинде Кыргыз Республикасынын Конституциясын, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын, «Билим берүү жөнүндө» мыйзамды, Кыргыз Республикасынын Президентинин жарлыктарын жана буйруктарын, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтомдору менен буйруктарын, жогорку жана орто кесиптик билим берүү мекемелеринин Жоболорун жана башка нормативдик-укуктук актыларды, ошондой эле ушул Уставын жетекчиликке алат.

1.12. Университет юридикалык жак болуп саналат, өз алдынча балансы, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык банктарда жана казыналык мекемелеринде ачылган улуттук жана чет элдик валюталардагы эсептери бар, оперативдик башкаруу

укугуна ээ болгон өз алдынча мүлкү бар. Университеттин уюмдук-укуктук формасы – мекеме. Менчигинин формасы – мамлекеттик.

1.13. Университет Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик гербинин сүрөтү, идентификациялык салык органы көрсөтүлгөн жана толук аталышы жазылган өзүнүн мөөрүнө ээ. Университет башка мөөрлөрдү, штамптарды, өзүнүн аталышы бар бланктарды, ошондой эле белгиленген тартипте катталган эмблеманы жана индивидуализациялоонун башка каражаттарын колдонууга укуктуу. Университет өз атынан мүлктүк жана жеке мүлктүк эмес укуктарды алуу жана жүзөгө ашыруу, милдеттенмелерди аткаруу, сотто доогер жана жоопкер катары чыгуу укугуна ээ.

1.14. Университет өзүнүн милдеттенмелери боюнча оперативдик башкаруу укугуна ээ болгон бардык мүлкү менен жооп берет, мүлктүн ээси тарабынан университетке бекитилген мүлк катары, ошондой эле киреше алып келген ишмердүүлүктөн алынган киреше эсебинен сатып алынган мүлк катары. Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат жана жаштар саясаты министрлиги тарабынан бекитилген Устав Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык мамлекеттик каттоодон өтүүгө тийиш.

1.15. Университеттин күнү – 12-август (университеттин негизделген күнү, 12.08.1967) – университет кызматкерлери тарабынан жыл сайын майрамдалып турат.

1.16. Университеттин толук аталышы:

- мамлекеттик (кыргыз) тилинде – Бүбүсара Бейшеналиева атындагы Кыргыз улуттук маданият жана искусство университети;

- расмий (орус) тилинде – Кыргызский национальный университет культуры и искусств имени Бубусары Бейшеналиевой;

- эл аралык иш жүргүзүү (англис) тилинде – Kyrgyz National University of Culture and Arts named after Bubusara Beishenalieva.

Университеттин кыскартылган аталышы:

- кыргыз тилинде – КУМИУ;
- орус тилинде – КНУКИ;
- англис тилинде – KNUCA.

1.17. Расмий дарек:

- кыргыз тилинде – Кыргыз Республикасы, 720005 Бишкек ш., Касымалы Жантөшев көчөсү, 113;

- орус тилинде – Кыргызская Республика, 720005 г. Бишкек, ул. Касымалы Джантошева, 113;

- англис тилинде – 720005, 113 Kasymaly Dzhantoshev str., Bishkek city, Kyrgyz Republic.

2. УНИВЕРСИТЕТТИН ИШМЕРДИГИНИН ПРЕДМЕТИ, МАКСАТТАРЫ ЖАНА МИЛДЕТТЕРИ

Мына тексттин кыргыз тилиндеги котормосу:

2.1. Университеттин ишмердүүлүгүнүн предмети болуп төмөнкүлөр саналат:

1) орто, жогорку кесиптик, жогорку окуу жайынан кийинки билим берүү жана кошумча кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруу, ошондой эле маданият жана искусство тармагындагы мамлекеттик билим берүү стандарттарына жана ушул Уставга ылайык негизги билим берүү программаларын жүзөгө ашыруу;

2) фундаменталдык жана прикладдык илимий изилдөөлөрдү, ошондой эле университеттин профилине ылайык иштелмелерди жүргүзүү, аларды республикалык бюджеттин жана өздүк каражаттардын эсебинен ишке ашырылган илимий-техникалык иштердин тематикалык планына ылайык жүргүзүү;

3) жогорку кесиптик билимге ээ адистердин, педагогикалык жана илимий-педагогикалык кадрлардын кесиптик деңгээлин жогорулатуу жана кайра даярдоо, ошондой эле маданият жана искусство тармагында жогорку квалификациялуу кадрларды даярдоо.

2.2. Университет мамлекеттик стандарттагы тийиштүү билим деңгээлин жана (же) квалификациясын ырастаган документтерди өзүнүн бүтүрүүчүлөрүнө берүүгө укуктуу. Бул укук тиешелүү аттестацияланган (аккредитацияланган) билим берүү программалары боюнча мамлекеттик аттестация (аккредитация) күбөлүгүн белгиленген тартипте алгандан кийин жүзөгө ашырылат.

2.3. Университеттин курамына төмөнкүлөр кире алат: институттар, филиалдар, борборлор, өкүлчүлүктөр, илимий-изилдөө институттары, тажрыйба-эксперименталдык станциялар, факультеттер, билим берүү программалары, кафедралар, колледждер, лицейлер, гимназиялар, курстар, бөлүмдөр, лабораториялар, билим берүү, илимий, илимий-изилдөө же чыгармачылык ишмердүүлүктү жүзөгө ашыруучу бөлүмдөр, кошумча кесиптик билим берүү, сабактан тышкаркы жана тарбиялык иштер боюнча түзүмдүк бөлүмдөр, даярдоо бөлүмдөрү жана курстар, жатаканалар, китепкана, басмакана, журналдар жана гезиттердин редакциялары, профилакторийлер, спорттук жана ден соолукту чыңдоочу лагерлер, спорттук объекттер, анын ичинде тажрыйба базалары, ошондой эле башка окуу, илимий, маалыматтык-аналитикалык бөлүмдөр жана методикалык, каржылык-экономикалык, маалыматтык-аналитикалык, өндүрүштүк жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдары жана ушул Устав караган башка ишмердүүлүктү жүзөгө ашыруучу түзүмдөр.

2.4. Университеттин курамына өндүрүштүк жана социалдык инфраструктуранын объектилери да кирет.

2.5. Университет өз структурасын өз алдынча түзөт. Анын структуралык бөлүмдөрү юридикалык жак статусуна ээ болбойт.

2.6. Университетте саясий партиялардын, коомдук-саясий жана диний кыймылдардын жана уюмдардын (бирикмелердин) уюштурулушуна жана алардын ишмердигине жол берилбейт.

2.7. Университет Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык өз компетенциясынын чегинде мобилизациялык даярдык чараларын, өзгөчө кырдаалдарды алдын алуу жана жоюу боюнча иштерди жүргүзөт.

2.8. Университетте бардык кызматкерлерге жана билим алуучуларга Устав менен таанышууга, ага өзгөртүүлөрдү киргизүү боюнча сунуштарды берүүгө жана бул сунуштарды эркин талкуулоого шарттар түзүлөт.

2.9. Университетте кеңешме органдар жана коомдук бирикмелер иштей алат, алардын курамы университеттин ректору тарабынан бекитилет. Мисалы: Окуу-усулдук кеңеши, Окумуштуулар кеңеши, Редакциялык-басма кеңеши, Ардагерлер кеңеши, Жаш илимпоздор кеңеши, Окуу жана илимий бөлүмдөрдө түзүлгөн ар кандай кеңештер.

2.10. Университеттин негизги максаты төмөнкүлөр:

1) сапаттуу билим алуу үчүн зарыл шарттарды түзүү;

2) илимий-педагогикалык кызматкерлердин жана билим алуучулардын илимий изилдөөлөрүн өнүктүрүү, алардын натыйжаларын билим берүү процессинде колдонуу;

3) Адамзаттык баалуулуктарды (маданият, билим, адилеттүүлүк ж. б.) коргоо, илимий жана практикалык тажрыйбаларды колдонуу менен ар бир билим алуучунун жеке өнүгүшүн жана аларды кесипке даярдоону камсыз кылуу.

2.11. Университеттин негизги милдеттери:

1) инсандын интеллектуалдык, маданий жана моралдык жактан өсүшүнө жогорку жана орто кесиптик, аспирантуралык билим берүү жана кошумча кесиптик билим берүү программаларын жүзөгө ашыруу;

2) коомдун жана мамлекеттин жогорку жана орто кесиптик билимдүү адистерге, жогорку квалификациялуу илимий-педагогикалык кадрларга болгон муктаждыктарын канааттандыруу;

3) илимди, маданиятты жана искусствону илимий-педагогикалык кызматкерлердин жана окуучулардын илимий изилдөөлөрү жана чыгармачылык ишмердиги аркылуу өнүктүрүү, алардын жетишкендиктерин билим берүү процессинде колдонуу;

4) университеттин профили боюнча жогорку билимдүү кызматкерлерди, жогорку квалификациялуу илимий-педагогикалык кадрларды, жетекчилерди жана адистерди даярдоо, кайра даярдоо жана алардын квалификациясын жогорулатуу;

5) коомдун моралдык, маданий жана илимий баалуулуктарын сактоо жана көбөйтүү;

6) Студенттерде патриоттук сезимди, элге болгон сүйүү жана сый-урматты, кыргыз элинин улуттук каада-салттары менен руханий мурасына болгон урматты, ошондой эле Университеттин аброюна аяр мамиле жасоого тарбиялоо.

Мына тексттин кыргызча котормосу:

7) Студенттерде жарандык позицияны, эмгектенүү жөндөмдүүлүгүн жана заманбап цивилизация жана демократия шарттарында жашоо көндүмдөрүн калыптандыруу;

8) Калктын арасында билимдүүлүктү жайылтуу, алардын билим берүү жана маданий деңгээлин жогорулатуу.

3. УНИВЕРСИТЕТТИН БИЛИМ БЕРҮҮ КЫЗМАТТАРЫНЫН ТИЗМЕСИ ЖАНА АЛАРДЫ КӨРСӨТҮҮ ТАРТИБИ.

3.1. Университеттин көп деңгээлдүү билим берүү түзүмүндө кесиптик окуу программаларын ишке ашырууга ылайык адистерди даярдоонун төмөнкү деңгээлдери белгилүү нет:

1) жалпы орто билим берүү программалары боюнча;

2) орто кесиптик билим берүү программалары боюнча;

3) жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча: адистик жана эки деңгээлдүү (бакалавриат жана магистратура);

4) ЖОЖдон кийинки жана кошумча кесиптик билим берүү.

3.2. Университетте адистерди даярдоо деңгээли боюнча программалар, интеграцияланган билим берүү окуу программалары (дисциплиналар аралык, ЖОЖдор аралык, эл аралык) жана кошумча билим берүү программалары ишке ашырылышы мүмкүн.

3.3. Университетте окутуу төмөнкү формаларда жүргүзүлүшү мүмкүн: күндүзгү, сырттан окуу, аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу, кечки жана экстернат.

3.4. Университетте негизги билим берүү программалары мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык билим берүүнүн тиешелүү деңгээлдери боюнча ишке ашырылат.

3.5. Университетте жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программалары боюнча билим берүү процессин уюштуруу Кыргыз Республикасынын Билим берүү жаатындагы ченемдик укуктук актылары менен жөнгө салынат.

3.6. Негизги билим берүү программасы өзүнө Окуу планын, окуу курстарынын, дисциплиналардын (модулдардын) жумушчу программаларын жана окуучуларды даярдоонун сапатын камсыз кылуучу башка материалдарды, ошондой эле окуу жана өндүрүштүк практиканын программаларын, календардык окуу графигин жана тиешелүү билим берүү технологиясын ишке ашырууну камсыз кылуучу методикалык материалдарды камтыйт, ал орто жана жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде эмгек рыногунун талаптарын эске алуу менен университет тарабынан иштелип чыгат жана бекитилет, иштеп чыгууну мамлекеттик башкаруу органы жүзөгө ашырат.

3.7. Университет жыл сайын илимдин, техниканын, маданияттын, экономиканын, технологиялардын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүүсүн эске алуу менен негизги билим берүү программаларын (окуу планында белгиленген дисциплиналардын (модулдардын) курамы жана (же) окуу курстарынын, предметтердин, дисциплиналардын (модулдардын) жумушчу программаларынын, окуу жана өндүрүштүк практиканын программаларынын, тиешелүү билим берүү технологиясын ишке ашырууну камсыз кылуучу методикалык материалдардын мазмуну боюнча) жаңылап турат.

3.8. Билим алуунун ар кандай формаларын айкалыштырууга жол берилет.

3.9. Билим алуунун бардык формалары үчүн, анын ичинде конкреттүү билим берүү программасынын чегинде алар айкалышкан учурда бирдиктүү мамлекеттик билим берүү стандарты колдонулат.

3.10. Дистанттык технологияларды колдонуу менен окутуунун күндүзгү формасы жана сырттан окуу формасы боюнча жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн ченемдик мөөнөттөрү:

1) бакалаврды даярдоо үчүн-төрт жылдан кем эмес (окутуунун күндүзгү формасы), беш жылдан кем эмес (сырттан-аралыктан окутуу формасы);

2)адисти даярдоо үчүн-беш жылдан кем эмес (окутуунун күндүзгү формасында), алты жылдан кем эмес (сырттан окуу формасында);

3) тиешелүү багыттагы жогорку кесиптик билим берүүнүн базасында магистр даярдоо үчүн – эки жылдан кем эмес (окутуунун күндүзгү формасында); эки жыл алты айдан кем эмес (окутуунун сырттан окуу формасында).

3.11. Кесиптик жогорку билим берүүнүн негизги билим берүү программаларын (бакалавр программаларын, адистерди даярдоо программаларын же магистратура программаларын) өздөштүрүүнүн башка ченемдик мөөнөттөрү белгилениши мүмкүн

болгон даярдоо багыттарынын (адистиктердин) тизмеси Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинети тарабынан белгиленет.

3.12. Гиешелүү профилдеги орто жана жогорку кесиптик билими бар адамдар Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларына ылайык тездетилген программалар боюнча жогорку кесиптик билим ала алышат.

4. УНИВЕРСИТЕТКЕ КАБЫЛ АЛУУ ТАРТИБИ

4.1. Университетге кабыл алуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдары жана ушул Устав менен жөнгө салынат. Университет Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан билим берүү тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган менен макулдашууда белгиленген кабыл алуу тартибине ылайык мыйзамдарга каршы келтирбей, жыл сайын кабыл алуу эрежелерин иштеп чыгуу менен бекитет.

4.2. Университет билим берүү программалары боюнча окутуу үчүн кабыл алууну билим берүү ишмердигин жүргүзүүгө уруксаты бар лицензиясы бар учурда гана жарыялайт.

4.3. Кабыл алуу убагында Университет талапкерлерди жана (же) алардын ата-энелерин (укуктуу өкүлдөрүн) Устав, билим берүү ишмердигин жүргүзүүгө уруксаты бар лицензия, мамлекеттик аттестациялоо (аккредитация) тууралуу күбөлүк жана билим берүү процессин уюштурууну жөнгө салуучу башка документтер менен тааныштырууга милдеттүү.

4.4. Университет Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, кабыл алуунун квотасынын чегинде, мамлекеттик бийлик органдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен түзүлгөн келишимдердин негизинде, аларга тийиштүү адистерди даярдоого жардам берүү максатында, негиздөөчү белгилеген квота боюнча багытталган кабыл алуу үчүн орундарды бөлүп, бул орундарга өзгөчө конкурс уюштурууга укуктуу.

4.5. Абитуриенттерди кабыл алуу жана студенттердин тизмегине киргизүүдө Кыргыз Республикасынын жарандары үчүн жалпы республикалык тест талап кылынбайт, ал эми чет элдик жарандарды жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча окутуу үчүн Университетке кабыл алуу АИС аркылуу өткөрүлөт.

4.6. Университетке орто жалпы билим же орто жана жогорку кесиптик билим тууралуу мамлекеттик үлгүдөгү документтери бар Кыргыз Республикасынын жарандары кабыл алынат.

4.7. Магистратура программалары боюнча окууга конкурска катышуу укугу жогорку кесиптик билими бар адамдарга таандык.

4.8. Чет элдик жарандар жана жарандыгы жок адамдар Кыргыз Республикасынын Мыйзамдары жана эл аралык келишимдер менен белгиленген тартипте Университетке кабыл алынат.

4.9. Кыргыз Республикасынын мыйзамдары белгилеген жеңилдиктерден пайдаланган жарандар конкурссуз кабыл алынат.

4.10. Университеттин студенттик контингенти мамлекеттик билим берүү буйрутмасынын (билим берүү гранттарынын) негизинде адистерди даярдоо, ошондой эле жарандардын жеке каражаттарынын жана башка булактардын эсебинен окутууну төлөө аркылуу калыптанат.

4.11. Университетке документтерди кабыл алууну уюштуруу жана студенттердин тизмегине киргизүү процедурасын жүргүзүү үчүн Кабыл алуу комиссиясы түзүлөт. Документтерди кабыл алуу жана Университетке киргизүү процедуралары кабыл алуу эрежелери менен жөнгө салынат.

4.12. Окууга тапшыруучуларды кабыл алуу мамлекеттик башкаруу органы белгилеген мөөнөттөр ичинде Университеттин кабыл алуу комиссиясы тарабынан жүргүзүлөт. Кабыл алуунун жыйынтыктарынын негизинде ректордун буйругу менен абитуриенттер студенттердин тизмегине киргизилет.

4.13. Университет билим берүү тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга студенттерди кабыл алуунун жүрүшү жана кабыл алуунун жыйынтыктары тууралуу отчеттуулукту белгиленген формаларда жана мөөнөттөрдө тапшырат.

5. УНИВЕРСИТЕТТЕН ЧЫГАРУУ ТАРТИБИ

5.1. Билим алуучу өз демилгеси боюнча ректордун буйругу менен, жеке өтүнүчүнө ылайык Университеттен чыгарылышы мүмкүн:
- өз каалоосу менен (конкреттүү себептерди көрсөтпөстөн);

- башка окуу жайына которулуу себеби менен;

- ден соолугунун абалына байланыштуу (медициналык мекемеден алган маалымкатынын негизинде);

- үй-бүлөлүк шарттарга байланыштуу.

5.2. Администрациянын демилгеси боюнча чыгаруу ректордун буйругу менен, тийиштүү окуу бөлүмүнүн жетекчисинин билдирмесинин негизинде жүргүзүлөт:

- академиялык карызга байланыштуу;

- окуу тартибин бузууга байланыштуу (окуу процессинин графигин аткарбагандык, университет менен байланышты жоготуу, академиялык эс алуудан мөөнөтү аяктагандан кийин кайтып келбегендик);
- ички тартип эрежелерин, жатаканада жашоо эрежелерин бузгандыгы үчүн;
- кылмыш жана жаза ишин жасоого байланыштуу (соттун мыйзамдуу күчүнө кирген өкүмү боюнча билим алуучу жаран өмүр бою камакка алынган же окууну улантууга мүмкүнчүлүк бербеген башка жазага тартылган учурда);

- окутуу чыгымдарын толтурбагандыгы үчүн.

5.3. Билим алуучу жарандын окуудан чыгаруу убагында ага билими тууралуу документтин оригиналы берилет жана анын сурамы боюнча белгиленген үлгүдөгү академиялык маалымкат берилет.

6. УНИВЕРСИТЕТТЕГИ ОКУУ ПРОЦЕССИН УЮШТУРУУ. БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОЦЕССИНДЕГИ КАТЫШУУЧУЛАРДЫН УКУКТАРЫ ЖАНА МИЛДЕТТЕРИ

6.1. Окутуу тилдерин колдонуу тартиби Кыргыз Республикасынын Конституциясы жана “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамы менен аныкталат, окутуунун жогорку сапатын камсыз кылуу жана студенттердин суроо-талаптарын канааттандыруу максатында, окуу процессинин кадрдык жана методикалык камсыздыгынын мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен ишке ашырылат.

6.2. Университет Кыргыз Республикасынын мыйзамдары жана ушул Устав менен белгиленген тартипте акы төлөнүүчү билим берүү кызматтарын, ошондой эле кошумча акы төлөнүүчү билим берүү кызматтарын көрсөтөт.

6.3. Окуу процессин уюштурууга байланышкан бардык маселелер, анын ичинде окуу жылынын узактыгы, окуу сабактарынын түрлөрү жана билимди текшерүү системасы Кыргыз Республикасынын нормативдик укуктук актылары менен жөнгө салынат.

6.4. Аудиториялык сабактардын (академиялык сааттын) узактыгы Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык Университет тарабынан белгиленет.

6.5. Университеттеги окуу жылы 1-сентябрда башталып, тийиштүү багыт (адистик) боюнча окуу планына ылайык аяктайт.

6.6. Аудиториялык сабактын узактыгы 40 мүнөттүк академиялык саат менен өлчөнөт. Салттуу окутуу технологиясы менен бирге кредиттик технология да колдонулат.

6.7. Студенттерди окуудан которуу, чыгаруу жана калыбына келтирүү тартиби Кыргыз Республикасынын ченемдик-укуктук актылары жана ушул Устав менен жөнгө салынат.

6.8. Университет окуу процессин максаттуу уюштуруу, окутуу формаларын, ыкмаларын жана каражаттарын тандоо, аралыктан окутуу технологияларын колдонуу аркылуу билим алуучуларга белгилүү деңгээлдеги жана багыттагы кесиптик билим программаларын өздөштүрүү үчүн шарттарды түзөт.

6.9. Университет билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн сапатын билим алуучу жарандардын учурдагы жетишкендиктерин текшерүү, аралык аттестациялоо жана бүтүрүүчүлөрдүн акыркы аттестациясын өткөрүү аркылуу баалайт.

6.10. Университеттен билим алуусун аяктабаган жарандарга белгиленген үлгүдөгү академиялык маалымкат берилет.

6.11. Аралык аттестация курстук экзамендерди тапшыруу, курстук иштерди (долбоорлорду) коргоо, окуу, өндүрүштүк жана дипломдук тажыйырба боюнча отчётторду тапшыруу формасында окуу процессинин графигине ылайык өткөрүлөт. Кээ бир учурларда аралык аттестация окуу семестри аяктагандан кийин окуу дисциплинасын толук өздөштүрүүнүн жыйынтыгында жүргүзүлүшү мүмкүн.

6.12. Эки тараптуу же көп тараптуу алмашуу программаларына катышкан студенттерге, башка жогорку окуу жайларында (анын ичинде чет өлкөдөгү) өздөштүргөн дисциплиналарын которуп коюуга мүмкүнчүлүк берилет.

6.13. Окуу планын жана программаларды тийиштүү мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык толук аткарган студенттер акыркы мамлекеттик аттестацияга киргизилет. Мамлекеттик аттестациянын жыйынтыктары боюнча Мамлекеттик аттестациялык комиссия бүтүрүүчүгө адистик боюнча квалификация же багыт боюнча академиялык даража ыйгаруу жөнүндө чечим кабыл алат.

6.14. Университеттин бүтүрүүчүсүнүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан белгиленген тартипте түзүлгөн Мамлекеттик аттестациялык комиссия тарабынан жүргүзүлөт.

6.15. Университет жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациядан ийгиликтүү өткөн адамдарга тиешелүү деңгээлдеги билим берүүнү жана (же) квалификацияны тастыктаган мамлекеттик үлгүдөгү документти берет, ал Университеттин мөөрү менен бекемделет.

6.16. Университеттин студенттери менен кызматкерлеринин сырткы келбети тыкан, таза болуп, иш жана окуу чөйрөсүнө ылайык келиши керек. Бул тартип Университеттин Ректору тарабынан бекитилген тиешелүү Жобо менен жөнгө салынат.

6.17. Университеттеги билим алуучулардын (угуучу, студент, магистрант, аспирант, докторант) укуктары жана милдеттери колдонулган мыйзамдар, Устав жана Жамааттык келишим менен аныкталат.

6.18. Студент — бул, Университеттин орто кесиптик билим берүү жана жогорку кесиптик билим берүү негизги программалары боюнча окуу үчүн Ректордун буйругу менен белгиленген тартипте кабыл алынган адам.

6.19. Университетке мыйзамда белгиленген тартипте кабыл алынып, тийиштүү программалар боюнча окуган жарандар, тиешелүү түрдө, угуучу, студент, магистрант, аспирант, докторант макамын алышат. Билим алуучуларга студенттик билет жана белгиленген үлгүдөгү сынак китепчеси берилет.

6.20. Медициналык көрсөтмөлөрүнүн жана башка күтүлбөгөн жагдайларынын негизинде Университеттин билим алуучу жарандарына аскердик кызмат өтөөгө чакыруудан четтөө укугу менен мыйзамда белгиленген тартипте академиялык өргүү берилет.

6.21. Күндүзгү формада окуп, мамлекеттик бюджеттин эсебинен билим алуучу жарандарга мыйзамда белгиленген тартипте стипендия берилет жана башка социалдык колдоо мүмкүнчүлүктөрүнө ээ боло алышат.

6.22. Күндүзгү формасында окуп, келишимдин негизинде билим алуучуларга да Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык социалдык колдоо көрсөтүлөт. Келишимдин негизиндеги окуу акы төлөнүүчү окутуунун наркы келишимдик негизде аныкталып, Кыргыз Республикасынын колдонулган мыйзамдарына ылайык бекитилет.

6.23. Университет киреше алып келүүчү ишмердүүлүктөн, жеке жана юридикалык жактардын каражаттарынан, ошондой эле мыйзамга каршы эмес башка булактардан алынган каражаттардын эсебинен ысымдык стипендияларды, социалдык төлөмдөрдү жана материалдык колдоонун башка түрлөрүн белгилөөгө укуктуу.

6.24. Алыс жашаган жана муктаж билим алуучу жарандарга окуу мезгилинин узактыгына ылайык ректор тарабынан бекитилген жатакана жөнүндөгү эрежеге ылайык жатакана берилиши мүмкүн. Жатаканада жашаган ар бир билим алуучу менен белгиленген формада келишим түзүлөт.

6.25. Университеттин билим алуучу тараптары эрежелерге ылайык башка жогорку окуу жайларына которулууга укуктуу. Башка окуу мекемелеринен окуудан чыгарылган жарандарды Университетте окууну улантуу үчүн кабыл алуу Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан бекитилген Жобого ылайык жүргүзүлөт.

6.26. Университетте билим алуучу жарандардан укуктары:

1) Окуу процессин талкуулоого жана шайлануга укуктуу;

2) Университеттин ишине тиешелүү маселелерди талкуулоого жана чечүүгө катышууга укуктуу (коомдук бирикмелер жана башкаруу органдары аркылуу);

3) Университеттин ички актыларында белгиленген тартипте китепканалардан, маалымат фонддорунан, окуу, илимий жана башка бөлүмдөрдүн кызматтарынан акысыз пайдалануга укуктуу;

4) Илимий-изилдөө иштерине, конференцияларга, симпозиумдарга катышууга укуктуу;

5) Өз эмгектерин (анын ичинде Университеттин басылмаларында) жарыялоого укуктуу;

6) Университеттин администрациясынын буйруктарын жана тескемелерин мыйзамда белгиленген тартипте даттанууга укуктуу;

7) Окууда жетишкен ийгиликтери жана илимий-изилдөө, коомдук иштерге активдүү катышкандыгы үчүн моралдык жана (же) материалдык сыйлыкка укуктуу;
8) Мамлекеттик билим берүү стандартынын чегинде, ошондой эле Университет тарабынан өз алдынча белгиленген билим берүү стандарттары жана талаптары боюнча, Окумуштуу кеңештин чечимине ылайык жеке окуу планы боюнча окууга укуктуу;

9) Жогорку кесиптик билим берүү боюнча мамлекеттик билим берүү стандарттарынын талаптарын сактоо шартында, студент өзүнүн билим мазмунун түзүү процессине катышууга укуктуу. Бул укук студент менен билим берүү жана андан кийинки ишке орношуу процессинде жардам көрсөткөн физикалык же юридикалык жактын ортосунда түзүлгөн келишимдин шарттары менен чектелиши мүмкүн.

10) Тандалган багыттар (адистиктер) боюнча окуу дисциплиналарынан тышкары, ректордун чечими менен Университетте окутулуучу башка каалаган дисциплиналарды, ошондой эле башка жогорку окуу жайларында (алардын жетекчилеринин макулдугу менен) окутулуучу дисциплиналарды өздөштүрүүгө укуктуу;

11) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына каршы келбеген коомдук уюмдарды түзүүгө, ошондой эле КУМИУнун бириккен кесиптик уюмуна мүчө болууга укуктуу;

12) Окуунун профилин жана формасын тандоого укуктуу;

13) Сынактарды белгиленген мөөнөттөн эрте тапшырууга укуктуу;
14) Окуу процессинде Университеттин окуу-өндүрүштүк, илимий жана маданий-спорттук базасынан пайдалануга укуктуу;

15) Окуу процессинде коопсуздукка жана ден соолукту коргоо шарттарына ээ болууга укуктуу;

16) Бардык түрдөгү илимий изилдөөлөргө, форумдарга, экспедицияларга, маданий-агартуу иш-чараларына катышууга, ошондой эле кафедраларда, илимий-изилдөө мекемелеринде, чыгармачыл жана технологиялык уюмдарда илимий-изилдөө иштерин жүргүзүүгө чакырылууга укуктуу;

17) Тиешелүү мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарынан төмөн эмес билимдерди жана кесиптик көндүмдөрдү алууга укуктуу;

18) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталган тартипте башка кесиптик билим берүү программасына же башка жогорку окуу жайына которулууга укуктуу;

19) Өз адамдык кадыр-баркын коргоого, өз көз караштарын жана ишенимдерин эркин билдирүүгө, Университет администрациясынын чечимдерин билим берүү тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга жана башка административдик органдарга кайра кароо өтүнүчүн билдирүүгө укуктуу;

20) Жылына 8-10 жумадан кем эмес эс алууга укуктуу;

21) Мыйзамдарда, ушул Уставда жана Университеттин жергиликтүү актыларында каралган башка укуктарга ээ.

6.27. Университетте билим алуучу тараптардын милдеттери:

1) Ушул Уставды, Жамааттык келишимдин ченемдерин, ички тартип эрежелерин, жатаканада жашоо эрежелерин жана Университеттин башка жергиликтүү актыларын сактоо;

2) Окуу пландарында каралган бардык түрдөгү тапшырмаларды белгиленген мөөнөттө аткаруу, билимдерди, көндүмдөрдү жана жөндөмдөрдү өздөштүрүү;
3) Окуу планында белгиленген бардык түрдөгү окуу иш-чараларына катышуу;
4) Коомдун моралдык жана адеп-ахлактык эрежелерин сактоо;

5) Университеттин мүлкүн коргоо, келтирилген материалдык зыянды толтуруу;

6) Жогорку кесипкөй адис үчүн зарыл болгон илимий жана маданий көз карашка ээ болуу;

7) Окутуучулардын жана студенттердин кадыр-баркын урматтоо;

8) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка милдеттерди аткаруу.

6.28. Университеттин угуучулары:

а) Даярдоо курстарында билим алуучулар;

б) Адистердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо структуралык бөлүмдөрүндө билим алуучу жарандар.

6.29. Угуучулардын билим берүү кызматтарын пайдалануу боюнча укуктук абалы, тиешелүү окуу формасындагы Университеттин студентинин статусуна туура келет.

6.30. Учурдагы Уставдын талаптарын, ички тартип эрежелерин, Университеттин башка жергиликтүү актыларын бузган, белгиленген мөөнөттө окуу планын аткарбаган билим алуучу жарандарына төмөнкү дисциплиналык жазалар колдонулушу мүмкүн: эскертүү, сөгүш, Университеттен чыгаруу.

7. УНИВЕРСИТЕТТИН КЫЗМАТКЕРЛЕРИ

7.1. Университетте төмөнкү кызматтар каралган: ректор, проректорлор, факультеттин декандары, кафедра башчылары, илимий-педагогикалык курам (профессор-окутуучулар, илимий кызматкерлер), техникалык кызматкерлер, администрациялык-чарба кызматкерлери, жардамчы персоналдар, тейлөө персоналы жана башка кызматкерлер.

7.2. Университеттин кызматкерлеринин укуктары жана милдеттери Кыргыз Республикасынын мыйзамдары, Коллективдүү келишим жана ушул Устав менен аныкталат.

7.3. Проректорлор Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган тартипте белгилүү мөөнөткө кызматтык келишим боюнча ишке алынат. Проректорлор менен башкы эсепчинин кызматкерлик келишиминин мөөнөтү ректордун өкүлчүлүк мөөнөтү менен бир мезгилде аяктайт.

7.4. Окуу иштери боюнча проректор Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органынын сунушу боюнча дайындалат жана кызматтан бошотулат.

7.5. Проректорлор менен башка жетекчи кызматкерлердин ортосундагы милдеттердин бөлүштүрүлүшү ректордун буйругу менен аныкталып, Университеттин бүт жамаатына жеткирилет.

7.6. Ректор, проректорлор, филиалдардын (институттардын) жетекчилеринин кызматтары 65 жаштан өйдө адамдар тарабынан ээленбейт. Ушул жашка жеткен кызматкерлер алардын макулдугу менен өз квалификациясына дал келген башка кызматтарга которулат.

7.7. Кафедра башчысы кафедранын окуу, окуу-усулдук жана илимий ишинин деңгээли жана натыйжалары үчүн жооптуу.

7.9. Профессор-окутуучулук кызматтарга төмөнкүлөр кирет: факультеттин деканы, кафедра башчы, профессор, доцент, улук окутуучу, окутуучу, ассистент

7.10. Илимий кызматтарга төмөнкүлөр кирет:
- башкы илимий кызматкер
- жетекчи илимий кызматкер
- улук илимий кызматкер
- илимий кызматкер
- кенже илимий кызматкер

7.11. Жогорку окуу жайларындагы илимий-педагогикалык кызматкерлердин (ИПК) бардык кызматтары 5 жылга чейинки кызматтык келишим боюнча ээленет.

7.12. Факультет деканы жана кафедра башчысынан башка илимий-педагогикалык кызматкерлердин кызматтарына конкурстук тандап алуудан кийин гана кызматтык келишим түзүлөт. Бул кызматтарды ээлөө тартиби Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан бекитилет.

7.13. Окуу процессинин үзгүлтүксүздүгүн камсыз кылуу максатында, илимий-педагогикалык кызматкерлердин кызматына 1 жылдан ашпаган мөөнөткө конкурссуз түрдө, ошондой эле иш орду мыйзам боюнча сакталган кызматкердин жумушка кайтып келүүсүнө чейин гана кызматкерлик келишим түзүлөт.

7.14. Университеттин кызматкерлери Кыргыз Республикасынын мыйзамдары, ушул Устав, ички тартип эрежелери, кызматкерлик келишимдер, кызматтык нускамалар жана Университеттин башка жергиликтүү актылары менен берилген башка укуктардан пайдаланышат.

7.15. Университеттин кызматкерлеринин укуктары:

1) Университеттин Окумуштуулар кеңешине шайлоого жана шайлануурга укуктуу;
2) Университеттин ишине тиешелүү маселелерди талкуулоого жана чечүүгө катышууга укуктуу;

3) Жамааттык келишимге жана Университеттин башка ички актыларына ылайык китепканалардын, маалымат фонддорунун, окуу жана илимий бөлүмдөрдүн, социалдык-турмуштук жана башка структуралык бөлүмдөрдүн кызматтарынан акысыз пайдаланууга укуктуу;

4) Университеттин администрациясынын буйруктарын мыйзамда белгиленген тартипте кайра кароо өтүнүчүн билдирүүгө укуктуу;

5) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына каршы келбеген коомдук уюмдарды түзүүгө, ошондой эле КУМИУнун бириккен кесиптик бирлик уюмуна мүчө болууга укуктуу.

7.16. Университеттин кызматкерлеринин милдеттери:

1) Кыргыз Республикасынын эмгек жана башка мыйзамдарын, ушул Уставды сактоо;

2) Кызматтык келишимде белгиленген эмгек милдеттерин так аткаруу;
3) Ички тартип эрежелерин жана Университеттин башка жергиликтүү актыларын сактоо;

4) Университеттин башкаруу органдарынын чечимдерин, эмгекти коргоо жана техникалык коопсуздук талаптарын аткаруу;

5) Университеттин аймагында тартипти жана дисциплинаны сактоо, Университеттин мүлкүнө кам көрүү;

6) Жүйөлүү себептер менен өз милдеттерин аткара албагандыгын администрацияга өз убагында билдирүү;

7) Эмгек милдеттерин аткаруу убагында белгилүү болгон Университеттин кызматкерлеринин жана билим алуучу жарандарынын жеке маалыматтарын жарыялоодон баш тартуу;

8) Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен корголгон мамлекеттик жана башка сырларды сактоо.

7.17. Университеттин кызматкерлери Кыргыз Республикасынын мыйзамдары, Университеттин Уставы, кызматтык келишимдер, ички тартип эрежелери, кызматтык нускамалар жана башка жергиликтүү актылар менен берилген башка милдеттерди аткарышат.

7.18. Университеттин кызматкерлери билим берүү, методикалык, илимий, тарбиялоо иштеринде жана ушул Уставда, жамааттык келишимдин ченемдеринде каралган башка ишмердүүлүктөрдө жетишкен ийгиликтери үчүн ар түрдүү моралдык жана материалдык сыйлыктар менен сыйланышат.

7.19. Университеттин илимий-педагогикалык кызматкерлеринин укуктары:
1) Кыргыз Республикасынын билим берүү тармагындагы мыйзамдарга, анын ичинде жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарына жана Университет тарабынан өз алдынча белгиленген билим берүү стандарттарына жана талаптарына ылайык окуу курсун, предметтерди, дисциплиналарды (модулдарды) аныктоо укугу;

2) Окуучулардын жеке өзгөчөлүктөрүнө толук жооп берген жана окуу процессинин жогорку сапатын камсыз кылган окутуу ыкмаларын жана каражаттарын тандоо укугу;

3) Билим берүүнүн илимий деңгээлин жогорулатууга жана жаңы негизги билимдерди алууга мүмкүндүк берген илимий изилдөөлөргө катышуу укугу;

4) Өз кесиптик ишмердүүлүгүнүн уюштуруу жана материалдык-техникалык жактан камсыз болуу укугу;

5) Университеттин окуу, илимий жана башка ишмердүүлүктөрүнө тиешелүү маселелерди талкуулоого жана чечүүгө катышуу укугу;

6) Мыйзамда белгиленген тартипте бөлмөлөрдөн жана маалымат фонддорунан, ошондой эле лабораториялардын, кабинеттердин, китепканалардын, эсептөө борборлорунун, окуу жана илимий мекемелердин, социалдык-маданий жана башка бөлүмдөрдүн кызматтарынан пайдалануу укугу;

7) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте Университет администрациясынын буйруктарын жана тескемелерин кайрадан кароо өтүнүчү менен кайрылуу укугу.

7.20. Университеттин илимий-педагогикалык кызматкерлеринин милдеттери:

1) Окуу жана илимий процесстердин жогорку натыйжалуулугун камсыз кылуу, билим алуучу жарандардын өз алдынча иштөөсүн, демилгечилигин, чыгармачыл жөндөмдөрүн өнүктүрүүгө жардам берүү;

2) Кафедралардын методикалык ишине активдүү катышуу, окуу процессин жакшыртуу, студенттер, угуучулар, аспиранттар жана башка билим алуучулар үчүн жаңы, натыйжалуу формаларды жана ыкмаларды издөө, окутууда заманбап технологияларды жана техникалык каражаттарды колдонуу;

3) Билим алуучулардын тандалган багыт боюнча кесиптик сапаттарын калыптандыруу;

4) Билим алуучу жарандардын жеке кадыр-баркын урматтоо, алардын маданий жана дене тарбиясын өнүктүрүүгө кам көрүү, өз алдынча иштөөсүн уюштурууга жардам берүү;

5) Илимий ишмердүүлүктү жүргүзүү, ага студенттерди, угуучуларды, аспиранттарды жана башка билим алуучуларды активдүү тартуу;

6) Студенттердин өз алдынча иштөөсүн, демилгечилигин, чыгармачылыгын өнүктүрүү, аларга жогорку адеп-ахлактык эреждерлерин үйрөтүү, кесиптик сапаттарды, жарандык позицияны, заманбап цивилизация жана демократия шарттарында жашоо жана эмгектенүүгө жөндөмдүүлүктү калыптандыруу;

7) Өз билим деңгээлин жана квалификациясын тынымсыз жогорулатуу, илимий изилдөөлөрдү жана башка чыгармачылык иштерди жүргүзүү, аларга студенттерди активдүү тартуу, ушул Уставдын ченемдерин аткаруу.

7.21. Педагогикалык кызматкерлердин окуу жүктөмдөрүнүн бекитилиши алардын квалификациясына жана кафедранын профилине жараша Кыргыз Республикасынын ченемдик-укуктук актыларына ылайык Университет тарабынан белгиленет. Окуу жылы ичинде студенттердин контингенти өзгөргөн учурда, жумуш берүүчү окутуучунун жүктөмүн көбөйтүү же азайтуу жолу менен өзгөртө алат.

7.22. Педагогикалык кызматкерлерди жумуш берүүчүнүн демилгеси боюнча штаттарды кыскартуу себеби менен иштен чыгарууга окуу жылы аяктагандан кийин гана Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарына ылайык уруксат берилет.

7.23. Университетте эмгек акы төлөө системасы, ошондой эле кызматкерлерди материалдык жана (же) моралдык жактан стимулдоо формалары эмгек акы төлөө жөнүндөгү жобо жана башка ченемдик жана ички актылар менен белгиленет.

8. МАМЛЕКЕТТИК МҮЛК ЖАНА УНИВЕРСИТЕТТИН ФИНАНСЫЛЫК-ЧАРБА ИШМЕРДИГИ. ЭСЕПТӨӨ, ОТЧЁТТУУЛУК ЖАНА КӨЗӨМӨЛ.

8.1. Университет финансык-чарба ишмердигин өз алдынча жүргүзөт, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана ушул Уставга каршы келбеген шарттарды, милдеттенмелерди аныктоо жана келишимдерди түзүү маселелерин өзү чечет.

8.2. Университет мамлекеттик тапшырмага, финансылык-чарба ишмердигинин планына ылайык өз милдеттенмелерин аткарат жана кирешелүү ишмердиктерден табылган каражаттардын чегинде иш жүргүзөт.

8.3. Университеттин мүлкү Кыргыз Республикасынын Жер жана Гражданлык кодекстерине ылайык оперативдүү башкаруу укугу боюнча ага бекитилет.

8.4. Университетке анын уставдык милдеттерин аткаруу үчүн зарыл болгон жер тилкелери жана ага чектеш аймактар туруктуу (мөөнөтсүз) пайдалануу укугу менен берилет.

8.5. Кыргыз Республикасынын маданий мурастары (тарыхый жана маданий эстеликтер), маданий баалуулуктар, жер тилкелеринен башка табигый ресурстар Университетке Кыргыз Республикасынын мыйзамдары жана башка ченемдик-укуктук актылар менен аныктелген шарттарда жана тартипте берилет.

8.6. Университеттин мүлкү мамлекеттик менчикте турат. Университетке бекитилген мамлекеттик менчик башка тарапка берилүүгө жатпайт.

8.7. Университеттин мүлкүнүн ээси болуп Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети саналат, ал Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат жана жаштар саясаты министрлиги аркылуу ишке ашырылат.

8.8. Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат жана жаштар саясаты министрлиги мыйзамдарда белгиленген тартипте Университетке берилген мүлккө карата ээлик кылуу функцияларын жана укуктарын ишке ашырат.

8.9. Университет мыйзамда белгиленген чектерде, өзүнүн ишмердик максаттарына ылайык, мүлккө карата башкаруу укугун (эгер мыйзамда башкача каралбаса) анын ээсинин жана Мамлекеттик мүлк боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органынын макулдугу менен гана ишке ашыра алат.

8.10. Университет Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен белгиленген тартипте мүлктүн ижарачысы жана (же) ижарага берүүчүсү катары иш алып барууга укуктуу.

8.11 Университет Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларда жана тартипте мүлк менен башка келишимдерди түзүүгө укуктуу.

8.12. Университеттин финансылык жактан камсыздандырылышы төмөнкү булактардан түзүлөт:

1) республикалык бюджеттен бөлүнгөн каражаттар;

2) кирешелүү ишмердиктерден табылган каражаттар;

3) юридикалык жана жеке жактардын (анын ичинде чет элдик жарандардын жана юридикалык жактарынын) ыктыярдык менен берилген каражаттары жана максаттуу төлөмдөрү;

4) Университетке оперативдүү башкаруу укугу боюнча берилген коммуналдык жана чарба кызматтарын пайдалануу үчүн жеке жана юридикалык жактар менен түзүлгөн келишимдерден түшкөн кирешелер;

5) Ижарачылардан, абоненттерден жана субабоненттерден алынган каражаттар эксплуатациялык, коммуналдык жана зарыл административдик-чарбалык кызматтарды жабууга багытталат.

6) жеке жана юридикалык жактар тарабынан акысыз берилген гранттар;

7) жеке жана юридикалык жактар тарабынан уставдык ишмердикти жүргүзүү үчүн акысыз бөлүнгөн каражаттар;

8) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларда жана тартипте акциялар, облигациялар жана башка баалуу кагаздардан түшкөн дивиденддер (кирешелер, пайыздар);

9) келишимдик окуудан, чарбалык жана башка келишимдерди ишке ашыруудан түшкөн кирешелер;

10) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка булактар.

8.13. Университеттин мамлекеттик бюджеттен жана башка каражаттардын эсебинен ишке ашыруучу негизги ишмердиктери:

1) орто билимдик, жогорку билимдик, аспирантура жана кошумча кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруу;

2) жогорку квалификациядагы адистерди, илимий жана илимий-педагогикалык кадрларды даярдоо, алардын квалификациясын жогорулатуу жана кайрадан даярдоо;

3) негизги жана колдонмо илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү;
4) билим берүү жана илим тармагында коомдук маанилүү иш-чараларды уюштуруу.

8.14. Университет Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык юридикалык жана жеке ж актар менен акы төлөнүүчү келишимдердин негизинде төмөнкүдөй кирешелүү ишмердиктерди жүргүзө алат:

1) лицензияда белгиленген орто билимдик, орто кесиптик, жогорку жана аспирантуралык билим берүү программалары боюнча билим берүү кызматтарын көрсөтүү;

2) башталгыч, негизги жана толук орто билим берүү программалары боюнча билим берүү кызматтарын көрсөтүү;

3) акы төлөнүүчү кошумча билим берүү кызматтарын (Университетке тапшырууга даярдоо, кошумча программалар боюнча окутуу, атайын курсту үйрөтүү, репетиторлук кызматтар ж.б.) көрсөтүү;

4) мамлекеттик бюджеттен жана өз каражаттарынын эсебинен илимий-изилдөө иштеринен тышкары илимий иштерди аткаруу;

5) окуу-усулдук жана илимий-усулдук иштерди аткаруу;

6) искусство жана маданият тармагында илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү, инновациялык маданий продукцияларды жаратуу;

7) спорттук жана ден соолукту чыңдоочу иш-чараларды уюштуруу;

8) жаштардын туристтик лагерлерин жана тоолук базаларды уюштуруу (анын ичинде жолдомолорду сатуу);

9) маалымат базаларын түзүү жана аларды иштетүү, изилдөөлөрдү даярдоо;

10) жарманкелерди, концерттерди, көргөзмөлөрдү, конференцияларды, фестивалдарды уюштуруу (анын ичинде чет элдик катышуучулар менен);

11) эксперттик иштерди жүргүзүү (окуу-усулдук адабияттарды жана билим берүү программаларын баалоо);

12) китепкана жана архив кызматтарын көрсөтүү (Университеттин кызматкерлери жана билим алуучу жарандарынан башкаларга).

9. УНИВЕРСИТЕТТИН ОРГАНДАРЫ ЖАНА БАШКАРУУ ТАРТИБИ

9.1. Университеттин башкаруу системасы демократиялык принциптерге, өз алдынчалыкка жана өзүн-өзү башкарууга негизделет.

9.2. Университеттин башкаруу системасы Кыргыз Республикасынын мыйзамдары жана ушул Устав боюнча коллегиалдуулук принциптерине ылайык жүргүзүлөт, ошондой эле университеттин ишмердүүлүгүнөн маанилүү маселелерди чечүүдө профессордук-окутуучулар курамынын, кызматкерлердин, студенттердин, магистранттардын, аспиранттардын жана докторанттардын катышуусу менен ишке ашырылат.

9.3. Университет улуттук макамга ээ жана кенен уюштуруучулук, каржылык жана академиялык автономияны камсыз кылат. Университет өзүнүн ишмердүүлүгү үчүн студенттердин, негиздөөчүнүн, коомдун жана мамлекеттин алдында жоопкерчилик тартат. Автономия Университеттин кадрларды тандоо жана жайгаштыруу, окуу, илимий, каржылык-чарбалык жана башка ишмердүүлүктү мыйзамдарга жана ушул Уставка ылайык жүргүзүүдөгү өз алдынчалыгы деп түшүндүрүлөт.

9.4. Университеттин жалпы башкаруусу төмөнкү шайлоо органдары тарабынан жүзөгө ашырылат:

1) окуу, илимий-изилдөө, методикалык иштерди, илимий-педагогикалык кадрларды даярдоо жана комплекттөө боюнча – Окумуштуулар кеңеши;
2) каржылык ишмердүүлүк боюнча – Көзөмөлчүлүк кеңеши, Каржы комитети.

9.5. Университетте ишмердүүлүктүн башка багыттары боюнча кошумча кеңештер түзүлүшү мүмкүн. Алардын түзүлүшү, иш жүргүзүү тартиби, курамы жана ыйгарым укуктары Университеттин Окумуштуулар кеңеши тарабынан кабыл алынган жоболор менен аныкталат.

9.6. Университеттин түздөн-түз башкаруусу Ректор тарабынан жүзөгө ашырылат, ал Кыргыз Республикасынын Президенти тарабынан билим берүү тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчисинин сунушу боюнча дайындалат.

9.7. Ректор өзүнүн ыйгарым укуктарынын бир бөлүгүн проректорлорго жана университеттин башка жетекчи кызматкерлерине өткөрүп берүүгө укуктуу. Ректордун убактылуу жоктугунда анын милдетин аткаруу Ректордун буйругу боюнча проректорлордун бирине жүктөлөт.

9.8. Башкы башкаруу органы – Негиздөөчү. Негиздөөчүнүн ыйгарым укуктарын ишке ашыруучу мамлекеттик органдын компетенциясы Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен аныкталат.

9.9. Ректор университетти бирдиктүү башкаруу принцибинде жетектеп, төмөнкүлөр үчүн жеке жоопкерчилик тартат:

- билим алуучулардын даярдык сапаты;

- каржылык тартипти сактоо;

- эсептөө жана отчеттуулуктун тууралыгы;

- университеттин оперативдүү башкаруусундагы, туруктуу (мөөнөтсүз) пайдалануу укугу боюнча же башка негиздери бар мүлк жана башка материалдык баалуулуктарды сактоо;

- кызматкерлердин эмгек укуктарын жана окуучулардын укуктарын сактоо;

9.10. КУМИУнун Ректору Кыргыз Республикасынын Президенти тарабынан билим берүү тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын жетекчисинин сунушу боюнча дайындалат жана кызматтан бошотулат.

9.11. Ректор 5 жылга дайындалат. Бир эле жаран бир эле мамлекеттик жогорку окуу жайын, а 10 жылдан ашык ректор боло албайт.

9.12. Ректордун кызматын башка менчик кызматтар менен айкалыштырууга болбойт. Ректор илимий, педагогикалык же методикалык жетекчиликтен башка акы төлөнүүчү башкаруучу кызматтарды (мисалы, коммерциялык уюмдардын директору) эмгектене албайт.

9.12. Университеттин Ректорунун кызматын Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык илимий, педагогикалык жана илимий-методикалык башчылыктан башка акы төлөнүүчү башка жетекчилик кызматтар менен айкалыштырууга жол берилбейт.

9.13. Университеттин Ректору:

1) өз ишмердигинде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына, мамлекеттик жана ведомстволук нускамаларга, ошондой эле ушул Уставга ылайык иш жүргүзөт;

2) ички башкаруу структурасын жана кызматкерлердин штаттык санын көзөмөлчүлүк кеңештер менен макулдашуу негизинде өз алдынча аныктайт;

3) Университеттин өнүгүү стратегиясын иштеп чыгат;

4) өзүнүн ыйгарым укуктарынын чегинде бардык кызматкерлер жана билим алуучу жарандар үчүн милдеттүү буйруктарды чыгарат, ички жүрүм-турум эрежелерин бекитет, Университеттин структуралык бөлүмдөрүнүн статусу жана аталышын, алардын ишмердигин уюштуруу тартибин, ошондой эле башкаруу жана кадрлар талаптарын өз алдынча аныктайт;

5) кадр саясатын жүргүзөт, кадрларды даярдоо багыттарын жана адистиктерин, мугалимдердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо формаларын, илимий негизги багыттарды аныктайт;

6) Университеттин кызматкерлери менен эмгек келишимдерин түзөт, өзгөртөт жана токтотот, мыйзамда белгиленген тартипте материалдык жана моралдык стимулдоо чараларын колдонот, ошондой эле Университеттин кызматкерлерин дисциплиналык жана материалдык жоопкерчиликке тартат;

7) проректорлорду дайындайт жана бошотот, ошондой эле проректорлордун жана Университеттин структуралык бөлүмдөрүнүн жетекчилеринин милдеттерин аныктайт;

8) Университеттин ишмердигинин маанилүү маселелерин, анын ичинде анын реструктуризациясын чечет;

9) Университеттин атынан иш жүргүзөт, анын кызыкчылыгын мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, юридикалык жана жеке жактар менен мамилелерде көзөмөлдөйт;

10) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана ушул Уставына ылайык Университеттин билим берүү, илимий, чарбалык жана финансылык ишмердигин жетектейт;

11) Университеттин Окумуштуулар кеңешин жетектейт;

12) Окумуштуулар кеңешинин чечимдеринин аткарылышын камсыз кылат;

13) көзөмөлчүлүк кеңештер менен макулдашуу негизинде эмгек акысына бөлүнүүчү каражаттардын үлүшүн өз алдынча аныктайт, Университеттин бардык категориядагы кызматкерлери үчүн эмгек акысынын формаларын жана өлчөмүн, материалдык стимулдоону жана жардамды белгилейт, финансылык ишмердик маселелерин чечет;

14) өзүнүн компетенциясынын чегинде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык билим берүү, консультациялык, илимий-изилдөө, басма, өндүрүштүк-соода жана мыйзамга каршы эмес башка ишмердиктерден киреше алат жана аларды Университеттин ишмердигин жакшыртууга жана материалдык-техникалык базасын өнүктүрүүгө багыттайт;

15) Университеттин финансылык-чарбалык ишмердигинин планын бекитет, көзөмөлчүлүк кеңештер менен макулдашуунун негизинде өз алдынча атайын каражаттардын эсебинен сатып алган мүлктү (сатуу, алмаштыруу, ижарага берүү) пайдаланат, ошондой эле мүлктү ижарага берүүдөн алынган каражаттардын негизинде иш жүргүзөт;

16) бюджеттен тышкаркы каражаттарды пайдалануу үчүн казыналык системасынан тышкары мамлекеттик катышуусу бар коммерциялык банктарда эсептерди ачат;

17) келишимдерди түзөт, өзгөртөт жана аларды токтотот;

18) Университеттин Окумуштуулар кеңешинин чечимдерин аткарууну көзөмөлдөйт;

19) Университеттин Окумуштуулар кеңешине Университеттин Окумуштуулар кеңешинин илимий катчысынын кандидатурасын сунуш кылат;

20) факультеттердин жана башка структуралык бөлүмдөрдүн Окумуштуулар кеңештеринин чечимдерин, эгерде алар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына же ушул Уставына каршы келсе, токтотот;

21) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана ушул Уставына ылайык Университеттин атынан башка ишмердиктерди жүргүзөт.

9.15. Окумуштуулар кеңешинин түзүлүш тартиби, анын ыйгарым укуктары, регламенти жана компетенциясы "Окумуштуулар кеңеши жөнүндөгү Жобо" жана Кыргыз Республикасынын башка нормативдик-укуктук актылары менен аныкталат.

9.16. Илимий кеңеш – Университеттин коомдук-кесиптик башкаруу органы болуп саналат.

9.17. Университеттин Окумуштуулар кеңешинин курамы Кыргыз Республикасынын жогорку окуу жайларынын Окумуштуулар кеңеши жөнүндөгү Жобого ылайык түзүлөт.

9.18. Университеттин Окумуштуулар кеңешинин мөөнөтү 2 (эки) жылдан ашпайт.

9.19. Окумуштуулар кеңештин мүчөлөрүнүн мерчемден мурда шайлоосу анын курамындагы жарымынан кем эмес мүчөлөрүнүн талабы боюнча өткөрүлөт.

9.20. Университеттин Окумуштуулар кеңеши:

1) эмгек коллективинин жалпы жыйынын (конференциясын) чакыруу жана өткөрүү жөнүндө чечим кабыл алат;

2) жалпы жыйынга (конференцияга) делегаттарды шайлоо тартибин аныктайт, документтерди даярдоо жана конференцияны өткөрүүнү уюштурат;
3) Университеттин ишмердигинде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын жана ушул Уставынын сакталышын жалпы көзөмөлдөйт;

4) окуу, окуу-методикалык, илимий-изилдөө жана маалыматтык-аналитикалык иштерди, кадрларды даярдоону, Университеттин эл аралык байланыштарын уюштуруу маселелерин чечет, анын ичинде иштелип чыккан окуу пландарын жана программаларын бекитет, кафедралардын окуу пландарын координациялоо маселелерин чечет, окуу процессин уюштуруу маселелери боюнча чечимдерди кабыл алат, анын ичинде мамлекеттик билим берүү стандарттарынын талаптарына ылайык окуу жылынын башталыш мөөнөттөрүн өзгөртөт, илимий-изилдөө иштеринин пландарын түзүү тартибин бекитет;

5) Ректордун жылдык отчетун угулат;

6) Университеттин проректорлорунун, структуралык бөлүмдөрдүн жетекчилеринин, анын ичинде өз алдынча чарба эсеби боюнча иштегендердин, окуу, окуу-методикалык, илимий, финансылык-чарбалык жана тарбиялоо ишмердиги боюнча отчетторун угуп, аларды жакшыртуу боюнча чараларды ишке ашырат;

7) Университеттин финансылык, материалдык жана эмгек ресурстарын бөлүштүрүү принциптерин аныктайт;

8) профессор жана доцент илимий наамдарын алуучулардын иштерин карап чыгат, белгиленген тартипте профессор жана доцент илимий наамдарын ыйгарат жана аларды илимий наамдарды бекитүүгө сунуш кылат;

9) илимий-педагогикалык кызматкерлердин кызмат орундарына конкурс боюнча шайлоо өткөрөт;

10) кафедра башчыларын шайлайт;

11) илимий изилдөөлөрдүн багыттарын аныктайт;

12) диссертациялардын темаларын бекитет;

13) Университеттин илимий-изилдөө иштеринин жылдык пландарын карап чыгат;

14) редакциялык-басма ишмердигинин маселелерин карайт;

15) Кыргыз Республикасынын сыйлык наамдарын ыйгаруу, мамлекеттик сыйлыктарга жана премияларга сунуш кылуу боюнча суранычтарды карайт;

16) Университеттин сыйлык наамдарын ыйгарат;

17) интеллектуалдык ишмердиктин натыйжаларын практикалык колдонуу (ишке киргизүү) жаатында чарбалык коомдорду түзүү жөнүндө чечимдерди кабыл алат;

18) Университетте эмгек акысы жөнүндө, кошумча төлөмдөр, премиялар жана башка төлөмдөр жөнүндө, ошондой эле азыркы мыйзамдарга каршы келбеген ишмердиктин ар кандай түрлөрү боюнча ички нормативдик актыларды (жоболор, эрежелер, тартиптер) бекитет;

19) илимий эмгектер жана педагогикалык ишмердик үчүн сыйлыктарды белгилейт, Университеттин гранттарын ыйгарат, Университеттин атынан илимий эмгектерди мамлекеттик жана башка сыйлыктарга сунуш кылат;

20) институттарды, филиалдарды, борборлорду, факультеттерди, кафедраларды, лабораорияларды жана Университеттин башка бөлүмдөрүн түзүү, уюштуруу, жоюу маселелерин карайт;

21) материалдык-техникалык базаны өнүктүрүү жана жакшыртуу маселелерин карайт;

22) Университеттин символикаларын бекитет;

23) коомдук же Университеттин ичинде кеңири таралган атайын наамдарды белгилейт;

24) Кыргыз Республикасынын мыйзамдары жана ушул Устав тарабынан анын компетенциясына берилген башка маселелерди чечет.

9.21. Университетте Окумуштуулар кеңеши тарабынан бекитилген жана ыйгарылуучу сыйлык наамдар күчүнө ээ болуп, алардын статусу тиешелүү жоболор менен бекитилет. Алар. “Бүбүсара Бейшеналиева атындагы КУМИУнун Ардактуу доктору” жана “Бүбүсара Бейшеналиева атындагы КУМИУнун Ардактуу профессору” – бул наамдар Кыргыз Республикасынын жана чет өлкөлөрдүн жарандарына, алардын эмгеги Кыргыз Республикасынын жана Кыргыз улуттук маданият жана искусство университетинин ишмердигинин стратегиясы үчүн чоң маниге ээ болгондорго ыйгарылат; “Ардактуу доктор” наамы мамлекеттик жана саясий ишмерлерге; “Ардактуу профессор” наамы илим, маданият, билим берүү тармактарынын көрүнүктүү ишмерлерине ыйгарылат; “КУМИУнун мыкты жаш окутуучусу”, “КУМИУнун эмгек сиңирген кызматкери”, “КУМИУнун ардактуу ардагери» наамдары Университеттин кызматкерлерине берилет; “КУМИУнун мыкты лектору” жана “КУМИУнун мыкты жаш окутуучусу” наамдары окуу жылынын жыйынтыктары боюнча ыйгарылат.

9.22. Университеттин Окумуштуулар кеңеши, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында башка каралбаган учурларда, өз ыйгарым укуктарынын бир бөлүгүн факультеттердин, институттардын Окумуштуулар кеңештерине, ошондой эле Университеттин илимий бөлүмдөрүн, анын ичинде илимий-педагогикалык кызматкерлердин кызмат орундарына конкурс боюнча шайлоо укугун **делегациялоого** укуктуу.

9.23. Ийгарым укуктарды **делегациялоо** жөнүндө чечим Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрүнүн көпчүлүк добушу менен кабыл алынат.

9.24. Окумуштуулар кеңешинин жыйыны, эгер ага кеңештин мүчөлөрүнүн кеминде 2/3 бөлүгү катышса, укуктуу болуп эсептелет.

9.25. Окумуштуулар кеңешинин компетенциясына кирген маселелер боюнча чечимдер жыйынга катышкан кеңеш мүчөлөрүнүн жалпы санынын көпчүлүк добушу менен кабыл алынат (мыйзамда башка каралган учурлардан башка).

9.26. Илимий-педагогикалык кызматкерлердин кызмат орундарына конкурстук тандап алуу маселеси боюнча чечим, Окумуштуулар кеңешинин кеминде 2/3 курамынын катышуусунда, жалпы добуш берүү аркылуу кабыл алынат.

9.27. Илимий-педагогикалык кызматкерлердин кызмат орундарына конкурстук негизде тандап алуу, кафедра башчыларын шайлоо жана илимий наамдарга сунуш кылуу боюнча Окумуштуулар кеңешинин чечимдери жашыруун добуш берүү аркылуу кабыл алынат. Башка чечимдер ачык добушка салуунун негизинде кабыл алынат.

9.28. Окумуштуулар кеңешинин кадрларды тандоо, орнотуу, бошотуу, финансылык-чарбалык ишмердик маселелери боюнча чечимдери сунуштук мүнөзгө ээ.

9.29. Окумуштуулар кеңешинин чечимдери протоколдор менен расмий түргө келтирилет жана ректордун буйругу чыккандан кийин күчүнө кирет.

9.30. Окумуштуулар кеңешинин анын компетенциясына кирген маселелер боюнча чечимдери бардык кызматкерлер жана билим алуучулар үчүн милдеттүү болуп саналат.

9.31. Окумуштуулар кеңешинин зарылчылыкка жараша, бирок айына кеминде бир жолу чакырылат.

9.32. Окумуштуулар кеңешинин илимий катчысы кеңештин чечимдеринин аткарылышын тууралыгын текшерип турат жана ректорду жана кеңештин мүчөлөрүн кабыл алынган чечимдердин аткарылышы жөнүндө кабардар кылат.

9.33. Университеттин структуралык бөлүмдөрүндө факультеттердин Окумуштуулар кеңеши түзүлөт.

9.34. Структуралык бөлүмдөрдүн Окумуштуулар кеңешиштеринин түзүлүшү, ишмердиги, курамы жана ыйгарым укуктары Университеттин Окумуштуулар кеңеши тарабынан аныкталат.

9.35. КУМИУнун Көзөмөлчүлүк кеңеши – бул Университетти биргелешип башкаруучу органы, ал Университетке жалпы жетекчилик кылат.

9.38. Көзөмөлчүлүк кеңештин милдеттери, ишмердик принциптери, компетенциясы, түзүлүш шарттары жана тартиби, ишмердигинин уюштурулушу 30.05.2014-жылдагы «Көзөмөлчүлүк кеңеш жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы менен аныкталат.

10. УНИВЕРСИТЕТТИН ИЛИМИЙ ИШМЕРДИГИ

10.1. Университеттин илимий ишмердигинин негизги милдеттери: фундаменталдык жана колдонмо илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү; окутууда илимий жактан эң акыркы жетишкендиктерди жана технологияларды колдонуу; экономиканы өнүктүрүү жана өлкөнүн коопсуздугун камсыздоо үчүн илимий жогорку технологиялуу долбоорлорду иштеп чыгуу; билим алуучу жарандардын кесиптик даярдыгын жогорулатуу; жогорку квалификациядагы илимий-педагогикалык кадрларды даярдоо.

10.2. Университетте илимий изилдөөлөрдү уюштуруунун милдеттүү шарты: илимий жана окуу процесстерин интеграциялоону камсыздоо; мамлекеттик аттестация жана мамлекеттик аккредитациянын жыйынтыктары боюнча алынган сертификаттарга ылайык илимий-педагогикалык кадрларды даярдоо.

10.3. □ Университеттин илимий мектептерин сактоо жана өнүктүрүү;

□ Илимий изилдөөлөр менен окуу процессинин органикалык байланышын камсыздоо;

□ Белгиленген ишмердүүлүк чөйрөсүндө фундаменталдык жана колдонмо изилдөөлөрдү, ошондой эле илимий-изилдөө жана тажрыйба-конструктордук иштерди колдоо жана шыктандыруу, илимдин, технологиялардын жана техниканын артыкчылыктуу багыттары боюнча өнүктүрүү;

□ Башка университеттер, илимий уюмдар жана Улуттук илимдер академиясы менен биргеликте, өлкөнүн тездетилген социалдык-экономикалык өнүгүүсүнө көмөк көрсөткөн багыттар боюнча илимий программаларды түзүү жана аткаруу;

□ Эл аралык илимий кызматташтыкты өнүктүрүүгө көмөк көрсөтүү.

10.4. Университет бардык багыттар боюнча фундаменталдык жана колдонмо илимий изилдөөлөрдү, ошондой эле технологиялык, эксперименттик жана башка иштерди жүргүзөт.

10.5. Илимий ишмердик тармагында Университет:
1) Илимий изилдөөлөрдүн багыттарын жана тематикалык пландарды жыл сайын иштеп чыгат;

2) Илимий-изилдөө иштеринин пландарын аткарууну, изилдөөлөрдүн теориялык деңгээлин, сапатын жана практикалык багыттуулугун камсыздайт;

3) Республикалык максаттуу жана ведомстволук программаларды, ошондой эле илимий жана /же илимий-техникалык иштерди колдоо фонддорунун чегинде өткөрүлүүчү гранттарга активдүү катышат;

4) Убактылуу чыгармачыл коллективдерди (штаттык кызматкерлерден, студенттерден, аспиранттардан ж.б. турган) түзөт, керек болгондо башка жогорку окуу жайларынын адистерин келишимдер негизинде тартат жана башка уюмдарды кошумча аткаруучулар катары чакырат;

5) Илимий жана билим берүү ишмердигинин интеграциясын камсыздайт;

6) Кыргыз Республикасынын мамлекеттик бийлик органдарына, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына, ар кайсы формадагы менчикке ээ уюмдарга Университеттин илимий изилдөөлөрүнүн жыйынтыктарын практикада колдонууда зарыл болгон илимий-методикалык жардамды көрсөтөт;

7) Юридикалык жана жеке жактар үчүн граждандык-укуктук келишимдин негизинде илимий изилдөөлөрдү жана иштерди аткарат;

8) Илимдин акыркы жетишкендиктерин таратат, илимий, окуу, методикалык жана маалыматтык адабияттарды басып чыгарат, анын ичинде Университеттин илимий ишмердигинин жыйынтыктарын камтыган илимий мезгилдүү басылмаларды чыгарат;

9) Өзүнүн илимий-изилдөө, маалыматтык-эсептөө жана материалдык-техникалык базасын колдоого алат жана өнүктүрөт.

10.6. Университеттин илимий ишмердигинин каржылык жактан камсыздалышы республикалык бюджеттен, бюджеттен тышкаркы өз каражаттарынан, гранттардан жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык уруксат берилген башка булактардан ишке ашырылат.

11. УНИВЕРСИТЕТТИН ИЛИМИЙ-ПЕДАГОГИКАЛЫК КАДРЛАРЫН ДАЯРДОО ЖАНА КВАЛИФИКАЦИЯСЫН ЖОГОРУЛАТУУ.

11.1. Университеттин илимий педагогикалык кадрларын даярдоо, кайра даярдоо жана квалификациясын жогорулатуу Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларында, уюштуруучунун локалдык актыларында белгиленген тартипте төмөнкү формаларда жүзөгө ашырылат::

1) университеттин магистратурасында окуу;

2) университеттин жана башка жогорку окуу жайлардын (университеттен багыттар боюнча) аспирантурада, докторантурада, тармактык жана академиялык ИИИлерде чет өлкөлөрдө окутуу;

3) докторлук диссертацияларды даярдоо / аяктоо үчүн илимдин кандидаттарын илимий кызматкерлердин кызмат ордуна которуу;

4) илимий, педагогикалык, чыгармачыл, өндүрүштүк стажировкалар, анын ичинде ишканаларда, илимий-изилдөө борборлорунда, башка жогорку окуу жайларында жана уюмдарда, анын ичинде чет өлкөлүк уюмдарда;

5) диссертациялык иштерди аяктоо үчүн чыгармачылык өргүү;

6) жогорку окуу жайлардын факультеттеринде, атайын факультеттеринде (КФК), университеттерде, квалификацияны жогорулатуу борборлорунда жана

кадрларды кайра даярдоо;

7) илимий-практикалык семинарларга жана конференцияларга катышуу;

8) университет системасы тарабынан багытталган жана колдоого алынган өзүн-өзү тарбиялоо.

11.2. Университетте аспирантурага жана докторантурага кабыл алуу "илимий-педагогикалык жана илимий кадрларды даярдоо жөнүндө Жобого"ылайык жүргүзүлөт. Аспиранттар жана докторанттар жеке иш планын аткарбагандыгы үчүн аспирантурадан жана докторантурадан бошотулушу мүмкүн. Эки жылга чейинки мөөнөткө докторлук диссертацияларды даярдоо үчүн илимий кызматкерлердин кызмат ордуна илимдин актуалдуу маселелери боюнча илимий изилдөөлөрдүн таанылган натыйжалары бар илимдин кандидаттары которулат.

11.3. Университеттин кызматкерлерине кандидаттык диссертацияларын бүтүрүү үчүн 3 айлык мөөнөткө жана докторлук диссертацияларын бүтүрүү үчүн 6 айлык мөөнөткө чыгармачылык өргүүлөр берилет.

11.4. Университеттин алдында илимдин доктору жана кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн диссертацияларды коргоо боюнча адистештирилген диссертациялык кеңештер, анын ичинде ведомстволор аралык биргелешип уюштуруунун негизинде уюштурулушу мүмкүн. Кеңештердин иши Кыргыз Республикасынын Жогорку

аттестациялык комиссиясы тарабынан бекитилген "адистештирилген кеңештер жөнүндө Жобо" менен регламенттелет.

11.5. Илимий-изилдөө ишмердигин баалоонун натыйжалары университетти мамлекеттик аккредитациялоодо жана лицензиялоодо анын ишмердүүлүгүнө жалпы баа берүүнүн ажырагыс бөлүгүн түзөт.

11.6. Квалификацияны системалуу түрдө жогорулатуу университеттин ар бир кызматкеринин түздөн-түз кызматтык милдети болуп саналат.

11.7. Аспирантурада окуган мезгили үчүн Аспирант милдеттүү:

- жеке окуу планын толугу менен аткаруу;

- илимдин тарыхы жана философиясы, чет тилдер, адистик тармагындагы дисциплина боюнча кандидаттык экзамендерди тапшыруу, ал эми Кыргыз Республикасынын жарандары үчүн мамлекеттик тил боюнча экзамен тапшыруу;

- диссертация боюнча иштерди аяктоо, анын ичинде алдын ала экспертизадан өткөрүү.

11.8. Аспирантуранын бүтүрүүчүлөрүнө күндүзгү аспирантурада окуган мезгили илимий-педагогикалык жана илимий иш стажына эсептелет.

11.9. Докторант милдеттүү:

Докторант жыл сайын Университеттин Окумуштуулар кеңешине жеке иш планынын аткарылышы боюнча отчет тапшырууга милдеттүү.

- Докторантурада окуу учурунда диссертация боюнча иштерди аяктап, аны талкууга сунуштоо керек.

Окуу пландарынын жана графиктеринин аткарылбашы, тартип бузуулар, Уставдын талаптарын жана Ички тартип эрежелерин сактабоо студенттерге карата тиешелүү тартиптик чараларды колдонууга алып келиши мүмкүн, Университеттен чыгарууга чейин.

12. УНИВЕРСИТЕТТИН ЭЛ АРАЛЫК ИШТЕРИ

12.1. Университет Кыргыз Республикасынын мыйзамдары жана эл аралык келишимдердин негизинде жогорку билим берүү, аспирантура, докторантура, кошумча адистик билим берүү, илимий жана илимий-техникалык, окутуу жана башка иштер боюнча эл аралык кызматташтык жүргүзүүгө укуктуу.

12.2. Университеттин эл аралык иштеринин негизги багыттары:

1) Студенттердин, аспиранттардын, докторанттардын, окутуучулардын жана илимий кызматкерлердин эки тараптуу жана көп тараптуу алмашуу программаларына катышуу;

2) Университеттин профилине жараша биргелешкен негизги жана колдонмо илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү, конгресс, конференция, симпозиум жана башка иш-чараларды уюштуруу;

3) Чет элдик юридикалык жактардын буйрутмалары боюнча негизги жана колдонмо илимий изилдөөлөрдү, ошондой эле конструктордук-технологиялык иштерди аткаруу;

4) Жогорку билим берүү, аспирантура, докторантура жана кошумча адистик билим берүү боюнча биргелешкен билим берүү программаларын иштеп чыгуу жана ишке ашыруу;

5) Окутуу процессине жана илимий иштерге катышуу үчүн чет элдик окутуучуларды жана адистерди чакыруу;

6) Окутуучуларды чет өлкөлүк билим берүү мекемелерине стажировкага, окутууга жана илимий иштерге жөнөтүү;

7) Чет элдик жарандарды жана жарандыгы жок адамдарды жогорку билим берүү жана аспирантура программалары боюнча окутуу, ошондой эле мамлекеттик билим берүү стандарттарына кирбеген кошумча акы төлөнүүчү билим берүү кызматтарын көрсөтүү;

8) Чет элдик уюмдарга консультациялык кызмат көрсөтүү;

9) Эл аралык изилдөө программаларын ишке ашыруу боюнча гранттарга талапкерлик кылуу;

10) Жогорку билим берүү жана аспирантура боюнча эл аралык программаларга катышуу;

11) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык келген эл аралык кызматташтыктын башка формаларын жүргүзүү.

Эл аралык иштерди жүргүзүү максатында университеттин укуктары:
1) Эл аралык беймамлекеттик уюмдарга кирүү;

2) Чет элдик өнөктөштөр менен биргелешкен иштер жөнүндө келишимдер түзүү;

3) Чет элдик өнөктөштөр менен биргелешкен билим берүү бөлүмдөрүн, борборлорду, лабораторияларды, технопарктарды жана башка түзүмдөрдү түзүү.

12.4. Университеттин эл аралык иштеринин бардык түрлөрү келишимдердин негизинде (Кыргыз Республикасына тиешелүү мамлекет менен түзгөн макулдашууларында башка каралбаса) жана өз ара эсептөө же компенсацияларды камтыган шарттарда ишке ашырылат.

12.5. Университет Кыргыз Республикасынын мыйзамдары жана бул Устав негизинде тышкы экономикалык иштерди жүргүзүүгө укуктуу, анын максаты – мыйзамдарда белгиленген милдеттерди аткаруу жана эл аралык байланыштарды өнүктүрүү.

13. СОЦИАЛДЫК МАСЕЛЕЛЕРДИ ЧЕЧҮҮ

13.1. Социалдык жардамдардын түрлөрү Кыргыз Республикасынын нормативдик-укуктук актылары жана коллективдүү келишим менен аныкталат.

13.2. Окутуучулардын, кызматкерлердин жана окуучулардын социалдык укуктарын жана кызыкчылыктарын Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык түзүлгөн коомдук уюмдар көзөмөлдөй алат. Алардын университет менен мамилелери Университеттин Илимий кеңешинин чечими менен жөнгө салынат.

13.3. Ректор жана Окумуштуулар кеңеши университеттин өз каражатынын бир бөлүгүн кызматкерлердин дем алышына жана атайын жардамдарды каржылоого бөлүп берүү тууралуу чечим кабыл ала алат.

14.1. Университетте иш, окуу, эс алуу жана башка иш-чараларды уюштуруу үчүн буйруктар, жоболор, эрежелер, инструкциялар жана башка ички нормативдик документтер иштелип чыгылат.

14.2. Университеттин ички нормативдик актылары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана бул Уставга каршы келбөөгө тийиш.

15. УСТАВДЫ ӨЗГӨРТҮҮ ТАРТИБИ

15.1. Ыул Устав Кыргыз Республикасынын юстиция органдарында каттоодон өткөн күндөн тартып күчүнө кирет.

15.2. Университеттин Уставы, ошондой эле ага киргизилген өзгөртүүлөр жана толуктоолор Университеттин Окумуштуулар кеңешинде кабыл алынат, факультеттердин Окумуштуулар кеңештеринде талкуулангандан кийин же Түзүүчүнүн чечими менен төмөнкү учурларда өзгөртүлө алат: түзүүчүсүнүн өзгөрүшү, юридикалык дарегинин өзгөрүшү, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын өзгөрүшү, баш ийүүчүлүктүн өзгөрүшү, аталышынын өзгөрүшү жана башка.

15.3. Эгерде Уставдын кайсы бир жобосу жараксыз деп табылса же кийинчерээк жараксыз болуп калса, бул калган жоболордун күчүн жоготконуна алып келбейт. Жараксыз деп табылган жобо мыйзам тарабынан уруксат берилген же алмаштырылган жобого маани жагынан жакын болгон башка жобо менен алмаштырылышы керек.

15.4. Университеттин ишмердүүлүгүнүн процессинде пайда болгон документтер (кайрадан түзүлүү же таратылуу учурларында) Кыргыз Республикасынын "Улуттук архивд ік фонд жөнүндө" мыйзамына ылайык сакталышы керек.

15.5. Университеттин мамлекеттик кайра каттоосунун күнү катары каттоо органы тарабынан чыгарылган буйруктун күнү эсептелет.

16. УНИВЕРСИТЕТТИН КАЙРАДАН ТҮЗҮЛҮШҮ ЖАНА ТАРАТЫЛЫШЫ

16.1. Университеттин структуралык бөлүмдөрүнүн кайрадан түзүлүшү (бириктирүү, кошуу, бөлүп чыгаруу, өзгөртүү) жана таратылышы Окумуштуулар кеңешинин же Түзүүчүнүн чечими менен, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте жүргүзүлөт. Бул жөнүндө Университет менен келишимдик мамиледе турган жактарга кабарланат.

16.2. Билим берүү мекемесинин реорганизациясы жана таратылышы, адатта, окуу жылдын аягында жүргүзүлөт. Мындай учурда Түзүүчү окуучуларды ата-энелеринин (законундагы өкүлдөрүнүн) макулдугу менен башка билим берүү мекемелерине которуу үчүн жоопкерчиликти өзүнө алат.

16.3. Университет Түзүүчү тарабынан же соттун чечими менен Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган тартипте кайрадан түзүлүшү же таратылышы мүмкүн.

16.4. Университеттин структуралык бөлүмдөрү кайрадан түзүлгөн же таратылган учурда, жумушунан бошотулган кызматкерлердин укуктары жана кызыкчылыктары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык корголот.

16.5. Каттоо органы тарабынан тиешелүү буйрук чыгарылган күндөн тартып Университет кайрадан түзүлгөн же таратылган деп табылат.

16.6. Университет таратылган же кайрадан түзүлгөн учурда, ректор мамлекеттик сыр катары эсептелүүчү маалыматтарды коргоо чараларын көрүүгө милдеттүү. Мындай учурда ал маалыматтарды алып жүрүүчү нерселер мыйзамда белгиленген тартипте таратылат, архивге тапшырылат, же укуктук мураскорго өткөрүлөт.

Ректор: **Т.Р. Колдошов**

Боолонгон жана номерленген
27 баракта

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЮСТИЦИЯ МИНИСТРЛИГИ
ЧҮЙ-БИШКЕК ЮСТИЦИЯ БАШКАРМАЛЫГЫ

Номерленген, тигилгени, жана мөөр басылганы
27 барак

Баардыгы _____ 20 25 ж. "14" 02 откөрүлдү

МИНИСТЕРСТВО ЮСТИЦИИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
ЧУЙ-БИШКЕКСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ ЮСТИЦИИ

Всего пронумеровано, прошнуровано и скреплено печатью
27 листах

на "14" 02 20 25